

JUSTITSMINISTERIET

Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 7. december 2020
Kontor: Forvaltningsretskontoret
Sagsbeh: Tarek Ziad Hussein
Sagsnr.: 2020-0030-5052
Dok.: 1688412

Hermed sendes endelig besvarelse af spørgsmål nr. 170 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 28. oktober 2020. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DF).

Nick Hækkerup

/

Jørgen Jørgensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 170 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere henvendelsen af 18/10-20 fra John Helmer, jf. REU alm. del – bilag 44, og særligt redegøre for praksis for retsplejelovens regler, og hvor mange gange der over de seneste 5 år er givet et advokatpålæg i henhold til retsplejelovens § 259, stk. 2?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet et bidrag fra Domstolsstyrelsen, der har oplyst følgende:

”Domstolsstyrelsen har ikke adgang til oplysninger til brug for en redegørelse af antal advokatpålæg de seneste fem år og kommenterer ikke på konkrete sager.

Domstolsstyrelsen har derfor indhentet en udtalelse fra Retten i Lyngby, Retten i Aarhus, Københavns Byret og Retten i Odense til brug for bidraget.

Retterne har oplyst, at det ikke er muligt at trække statistik på, hvor mange gange der de seneste fem år er meddelt et advokatpålæg. Det vil kræve en manuel gennemgang af retsbøgerne for alle civile sager. Retterne udtaler sig derfor på baggrund af et skøn over gennemsnitlige antal advokatpålæg.

Af retsplejelovens § 259 stk. 2, fremgår, at retten kan pålægge en part at lade sagen udføre af en advokat, dersom den ikke finder det muligt at behandle sagen på hensigtsmæssig måde, uden at parten har sådan bistand. Pålægget kan ikke indbringes for højere ret.

Retten i Aarhus har oplyst, at retsplejelovens § 259, stk. 2, benyttes i ganske få sager. Retten har anslået, at det er mellem 1-10 sager om året – hvor 10 er højt sat. Et pålæg meddeles kun, hvis det ikke findes muligt at behandle sagen på en hensigtsmæssig måde.

Retten i Odense har oplyst, at retten er tilbageholdende med at bringe bestemmelsen i anvendelse. Det er hver gang en konkret vurdering. Anvendelsesområdet er navnlig de tilfælde, hvor der er påviselig grund til tro, at parten ikke kan holde rede på sagen på egen hånd.

Retten i Lyngby har på baggrund af en rundspørge blandt 17 jurister oplyst, at advokatpålæg er noget, der sker ganske sjældent, og at hver jurist i gennemsnit måske gør det én gang årligt. Retten i Lyngby er karakteriseret ved at have forholdsmæssigt flere civile sager end de andre byretter, og have forholdsmæssigt

flere sager, der ikke ender i en udeblivelsesdom på grund af manglende svarskrift. Med andre ord sagsbehandler juristerne i Lyngby forholdsmæssigt flere civile sager end juristerne ved de andre byretter. I 2019 modtog Retten i Lyngby i alt 1.812 civile sager.

Retten i Lyngby har i øvrigt henvist til bestemmelsens forarbejder, den almindelige juridiske litteratur samt praksis for anvendelsen af retsplejelovens § 259, stk. 2, refereret bl.a. i Karnov.

For at illustrere den mulige anvendelse af et advokatpålæg har Retten i Lyngby nævnt følgende situationer:

- Et advokatpålæg kan fx gives til en særlig sårbar sagsøgt, hvis retten vurderer, at det vil være velfærdstruende for sagsøgte at gennemføre sagen uden advokatbistand. Et typisk eksempel herpå kunne være en sag om udsættelse fra et lejemål, og hvor den sagsøgte fremstår med psykiske eller andre alvorlige problemer. Hvis pålægget ikke efterkommes, kan retten beskikke en advokat for den sagsøgte efter bestemmelsens sidste punktum.
- Et advokatpålæg kan fx gives til en sagsøger, som har fremstillet en sag på en sådan utilstrækkelig måde, at sagen ikke kan behandles hverken værdigt eller fornuftigt. Dette vil ske efter en samlet vurdering af sagens omstændigheder, herunder hensynet til ikke at påføre modparten urimelige store sagsomkostninger, og hensynet til sagens fremme og mulighederne for at kunne få en domstolsafgørelse inden for rimelig tid.

Københavns Byret har oplyst, at sager, der ikke har økonomisk værdi eller som har en økonomisk værdi af højst 50.000 kr., behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 39 om "Behandling af sager om mindre krav" (småsager). Retten har en udvidet vejledningspligt over for sagens parter og forestår sagsforberedelsen. Det forudsættes, at parterne ikke har behov for advokatbistand. Efter landsretspraksis kan der ikke meddeles parter advokatpålæg efter retsplejelovens § 259, stk. 2, i sager om mindre krav, medmindre retten efter retsplejelovens § 402 træffer bestemmelse om, at sagens behandling skal ske uden anvendelse af reglerne i kapitel 39.

Andre borgerlige retssager behandles som udgangspunkt i 1. instans ved byretterne, medmindre andet er bestemt ved lov, og behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 32-35.

Retsplejelovens § 259, stk. 2, er en fravigelse fra retsplejelovens hovedregel om, at der ikke gælder advokattvang for parterne.

Retten til at føre sin sag selv forudsætter, at parten kan fremstille sagen på en forståelig måde. Kan parten ikke det, kan antagelse af advokatbistand vise sig at være ikke blot hensigtsmæssig, men nødvendig for at behandle sagen på forsvarlig måde. Bestemmelsen i retsplejelovens § 259, stk. 2, har til formål at varetage dette hensyn.

Bestemmelsen blev senest ændret med L 2014 737. Det fremgår af bemærkningerne til ændringen: ”Retten bør efter ændringen i højere grad af egen drift overveje at meddele advokatpålæg ud fra en samlet vurdering af sagens omstændigheder, herunder af hensyn til sagens fremme og muligheden for en hurtigere domstolsbehandling”. I praksis ses bestemmelsen anvendt i forskelligartede sagstyper, herunder sager om økonomiske krav, skattesager og sager imod Patientskadeankenævnet.

Københavns Byret modtog i 2019 12.926 civile sager, når der ses bort fra familieretlige sager, hvoraf 10.872 sager blev behandlet under anvendelse af reglerne i kapitel 39 (småsager). Københavns Byret har efter en rundspørge blandt dommerne i retten oplyst, at det skønnede gennemsnitlige antal advokatpålæg efter retsplejelovens § 259, stk. 2, er i alt tre-fem pålæg over de seneste fem år pr. dommer; eller under et pålæg i gennemsnit pr. dommer pr. år.”